

REHBERLİK NEDİR?

Bireyi tanımak, onu kendisine tanıtmak, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, ilgi ve yeteneklerini geliştirmesi, çevresine sağlıklı ve dengeli bir uyum sağlaması ve böylece kendini gerçekleştirmesi için, ilgili kişilerce yürütülen hizmetlerdir.

REHBERLİĞİN TEMEL İLKELERİ

Okullarda rehberlik hizmetlerini yürütürken gerek sınıf rehber öğretmenlerinin gerekse okul psikolojik danışmanlarının uyması gereken birtakım ilkeler vardır.

- 1. Rehberlik hizmetlerinin temelinde öğrenci/birey vardır:** Rehberlik hizmetleri bireyin kişisel-sosyal, eğitsel ve mesleki açılardan, her yönüyle bir bütün olarak gelişmesini sağlamak ve böylece bireyin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olmak amacıyla sunulmaktadır. Yapılan bütün rehberlik hizmetlerinin temel amacı, bireyin gelişimidir.
- 2. Rehberlik hizmetlerinde gönüllülük ön plandadır:** Rehberlik hizmetlerinin en önemli ilkelerinden birisi gönüllülüktür. Rehberlik hizmetleri, bireyi tanımak ve kendisini bireye tanıtmak için gerçekleştirilir ve onun her yönden gelişimi amaçlanmaktadır. Öğrenci bu konuda bir direnç gösterirse, bireyden sağlıklı bilgiler almak zorlaşacaktır. Yani öğrencinin yardım almaya gönüllü olması sürecin olumlu yürütülmesinde etkilidir.
- 3. Rehberlik tüm bireylere açık bir hizmettir:** Rehberlik hizmetleri yararlanmak isteyen her bireye sunulur. Rehberliğin özünde hümanist (insancıl) bir anlayış vardır. Yardım almak isteyen ve kendini gerçekleştirmek isteyen her birey bu hizmetten yararlanabilir.
- 4. Rehberlikte gizlilik esastır:** Bu ilke danışanın psikolojik danışmana karşı güven oluşturması için önemlidir. Güvenin oluşması danışanın kendisini rahatsız eden durumu psikolojik danışmana açmasını ve yardım almasını kolaylaştıracaktır.
- 5. Rehberlik öğrenci ile ilgili kişilerle birlikte yürütülen bir hizmettir:** Rehberlik uygulamalarında öğrenci ile ilgili herkes ortak bir anlayış ve işbirliği içinde çalışmalıdır. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin amacına tam olarak ulaşması, işlevini yerine getirebilmesi için hizmetlerin, psikolojik danışmanın öncülüğünde bireyin ilişki içinde olduğu diğer kişilerle birlikte yürütülmesi gerekmektedir.
- 6. Rehberlikte insana saygı duymak esastır:** Rehberlik hizmetleri, din, dil, ırk ayrımı yapmadan, insanın kişiliğine, ihtiyaçlarına saygılı olmayı gerektirir. Birey, sırf insan olduğu için saygıyı hak eden bir varlıktır.
- 7. Rehberlik eğitimin ayrılmaz ve tamamlayıcı bir parçasıdır:** Rehberlik hizmetini eğitimden ayrı bir hizmet olarak düşünmemek gerekir. Eğitim bireyin daha çok öğrenme yaşantısıyla ilgilenmektedir. Bu durumda bireyin, duygusal ve sosyal yönleri ihmal edilebilir. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmeti ise ihmal edilmiş bu yönleri tamamlayan bir yapıdır.
- 8. Rehberlik hizmetlerinde bireysel farklılıklar esastır:** Her bireyin kişilik özellikleri, yaşantıları, ihtiyaçları birbirlerinden farklı olduğu için, bu farklılıklar dikkate alınarak uygun rehberlik hizmeti bireylere sunulmalıdır.
- 9. Rehberlik hizmetleri yaşam boyu devam eder:** Rehberlik hizmetleri sadece bireylere okul hayatı sürecince verilen bir hizmet değil, bireylere tüm yaşamı boyunca sunulan bir hizmettir. Öğrencilik dışında da bireylere rehberlik hizmetleri verilebilir, önemli olan bireydir ve bireyler her yaş döneminde farklı gelişimsel problemlerle karşılaşabilirler ve bunların çözümü için de rehberliğe ihtiyaç duyulabilir.

10. **Rehberlik hizmetlerinde bireye özerklik kazandırılmalıdır:** Rehberlik hizmetlerinde bireyin sorunu, onun adına çözülmez, birey kendi sorununu çözebilecek yeterliliğe, özerkliğe ulaştırılmaya çalışılır. Bu, onun her yönüyle geliştirilmesiyle sağlanabilir.
11. **Rehberlik hizmetleri sistemli ve profesyonel bir anlayışla yürütülür:** Rehberlik hizmetlerinin yeri, zamanı, kimler tarafından verileceği, yapılacak bir planlamayla, profesyonel bir biçimde belirtilmektedir. Dönem başında yapılacak yıllık rehberlik programı bu ilkenin gerçekleşmesini, rehberlik hizmetlerinin sistemli bir şekilde yapılmasını sağlar.
13. **Rehberlikte seçme hakkı bireye aittir:** Psikolojik danışmanın burada yapması gereken, bireye seçim yaparken bireye alternatifler sunmak ve bu alternatiflerin olası sonuçları hakkında bilgiler vermektir. Birey kendisiyle ilgili son sözü kendisi söylemelidir. Rehberlik bireye tek yol değil birçok yol göstermeli ve bilgilendirmelidir.
14. **Rehberlik uygulamaları (programı) her okulun amaç ve ihtiyacına göre değişir:** Okullarda rehberlik uygulamaları okulların özel durum ve ihtiyaçlarına veya buldukları yere ve kademelere göre değişiklikler gösterebilir.
15. **Öğrencilere rehberlik hizmeti verirken onları her yönüyle tanımak gereklidir:** Öğrencilere rehberlik hizmetleri verirken onların sosyal, kültürel, akademik, zihinsel ve psikolojik yönlerinin iyi bilinmesi gerekir. Aksi takdirde onlara verilecek hizmetler amacına doğru bir şekilde ulaşamaz.
17. **Rehberlik hizmetleri bireye ve topluma karşı sorumludur:** Öğrencinin gelişimine ve uyumuna yönelik olan rehberlik hizmetleri öğrencinin körü körüne topluma uyum sağlamasına değil dinamik bir uyum gösterebilmesi için gerekli yeterlilikleri kazanmasına yardımcı olmaktır. Rehberlikte bu çerçevede bireye sağlanan katkıyla toplumsal değişim ve gelişim de hedeflenir.
18. **Rehberlik bir süreçtir:** Rehberlik bir anda olup bitmez, belirli basamakları olan ve birbirine dayalı bir dizi etkinlikleri kapsar. Rehberlik yardımlarıyla bir sorunun çözülmesi ya da gelişmenin sağlanması biranda mümkün değildir. Belli bir zamanı gerektirir.

REHBERLİK HİZMETLERİ NELERDİR?

Rehberlik Hizmetleri öğrenciye verilen hizmetler esas olmak üzere, öğretmen ve veliye de verilen hizmetleri kapsar.

Öğrencilere yönelik rehberlik hizmetleri

- **Okula uyum:** Okula yeni başlayan ilkökul 1.sınıf öğrencilerinin okulu tanımaları ve kendilerini ait hissetmeleri amacıyla oryantasyon çalışmaları düzenlenir.
- **Bireysel danışmanlık:** Öğrencilerin karşılaştıkları duygusal sosyal ve akademik alandaki zorlukların çözümü ve kendilerini daha iyi tanıma, yeteneklerinin farkına varmaları konularında bireysel düzeyde danışmalar yapılarak, öğrencilere yardımcı olmaya çalışılır.
- **Sınıf rehberlik etkinlikleri:** Öğrencilerin kendilerini ve başkalarını tanıma veya anlamaları, sosyal ve eğitimsel hedefleri gerçekleştirmeleri amacıyla ihtiyaca yönelik olarak belirlenen konularda (kişisel hijyen, hayır diyebilme, kişisel sınırlar vb.) sınıf ortamında çalışmalar düzenlenir.

- Seminer çalışmaları: Rehberlik servisi tarafından öğrencilere çeşitli konularda (zaman yönetimi, verimli ders çalışma teknikleri vb.) bilgi vermek amacıyla planlamaya uygun olarak yapılan çalışmalardır.
- Grup rehberliği etkinlikleri: Sınıf içerisinde ya da okul ortamında tespit edilen sorunların çözümüne yönelik grup çalışmaları düzenlenir. (Öfke kontrolü, iletişim becerileri, dikkat çalışmaları vb.)
- Öğrenci gelişim takibi: Öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal gelişimlerini takip amacıyla bireysel veya grup olarak çeşitli envanterlerin (test, anket, rehberlik formları vb.) uygulanıp, gözlemlerin yapılması süreçlerini kapsayan çalışmalardır.

Velilere yönelik rehberlik hizmetleri

- Bireysel veli görüşmeleri: Öğrencileri daha iyi tanımak ve anne babaların ev ortamında çocukları ile yaşadıkları sorunlara çözümler bulabilmek amacıyla görüşmeler yapılır.
- Veli bilgilendirme toplantıları: Genel ya da sınıf toplantılarında belli konulara yönelik bilgilendirme yapmaya yönelik olabileceği gibi, sadece belli bir konuda (destek eğitim, bilsem vb.) ilgili velilerin dahil olacağı toplantılar yapılır.
- Veli bilgilendirme seminerleri: Öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak anne-babaların ihtiyaç duydukları çeşitli konular ile ilgili okul rehber öğretmenleri ya da okul dışında alanında uzman kişiler tarafından seminerler düzenlenir. (Anne-Baba tutumları ve çocuğa sınır koyma, Akran Zorbaliğı, Teknoloji bağımlılığı, Sağlıklı beslenme ve Diyabet vb.)
- Veli bilgilendirme broşürleri: Belli konulara ilişkin farkındalık kazandırmak veya velilerin bilgilerini zenginleştirmek amacıyla rehberlik servisi tarafından broşür hazırlanarak velilere ulaştırılır.

Öğretmenlere yönelik rehberlik hizmetleri

- Bireysel öğretmen görüşmeleri: Öğrencileri daha iyi tanımak ve sınıfta yaşanan sorunlara çözümler bulabilmek amacıyla görüşmeler yapılır.
- Öğretmen bilgilendirme toplantıları: Genel toplantılarda belli konulara ilişkin bilgilendirme yapmaya yönelik olabileceği gibi, sadece belli bir konuda (BEP, destek eğitim, bilsem vb.) ilgili öğretmenlerin dahil olacağı toplantılar yapılır.
- Öğretmen bilgilendirme seminerleri: Öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak öğretmenlerin ihtiyaç duydukları çeşitli konular ile ilgili okul rehber öğretmenleri ya da okul dışında alanında uzman kişiler tarafından seminerler düzenlenir. (Sınıf yönetimi, İhmal ve İstismar, Sağlıklı beslenme ve Diyabet vb.)
- Öğretmen bilgilendirme broşürleri: Belli konulara ilişkin farkındalık kazandırmak veya öğretmenlerin bilgilerini zenginleştirmek amacıyla rehberlik servisi tarafından broşür hazırlanarak öğretmenlere ulaştırılır.